

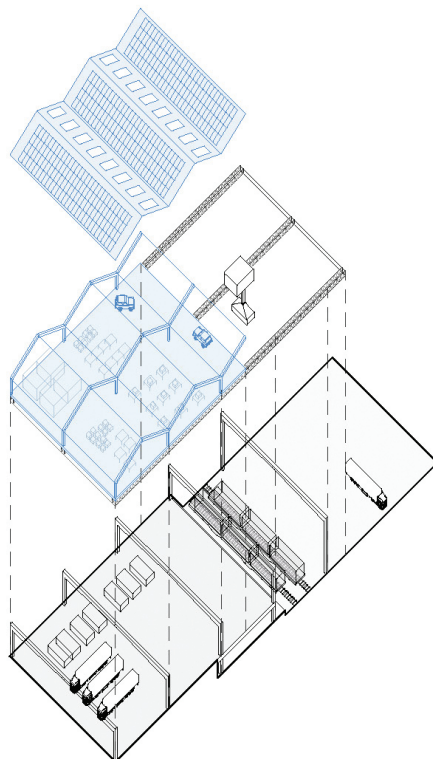

Oktober – November 2021

Oversize: Adaptive Reuse Projecten van a2o – AAC, Agence Ter – Baumans-Deffet, Dhooge & Meganck, Havana, Jan De Vylder Inge Vinck – Agwa, Muyldermans – Schelstraete, Nu, Polo, Sum Project – B2Ai, XDGA + interview Xaveer De Geyter

	5	Edito	<i>Lisa De Visscher</i>
	7	Opinie	<i>Jan De Vylder</i>
Agenda	9	A+ Talk: Flores & Prats en Kaan	<i>Lisa De Visscher</i>
	11	A+ Lecture: Lütjens Padmanabhan	<i>Gitte Van den Bergh</i>
	12	BWMSTR Label: Construct, ruimte voor verandering	<i>Bart Tritsmans</i>
Projects	14	Nu , Onthaalgebouwen Plantentuin, Meise	<i>Bart Tritsmans</i>
	20	Laura Muyldermans – Arian Schelstraete , Geraard, Gontrode	<i>Bart Decroos</i>
	24	Havana , Kinderopvang en loodsen, Zwijndrecht	<i>Eline Dehullu</i>
	30	Dhooge & Meganck , Columbarium Lampernisse, Diksmuide	<i>Caroline Voet</i>
Oversize:	34	a20 – AAC , Straf! KABO, Beringen	<i>Pieter T'Jonck</i>
Adaptive	42	Agence Ter – Baumans-Deffet , Masterplan sites Arcelor Mittal, Luik	<i>François Schreuer</i>
Reuse	48	Foto-essay: Architecten Inge Vinck Jan De Vylder – Agwa , Palais des Expositions, Charleroi	<i>Filip Dujardin</i>
	54	Sum Project – B2Ai , St-Michel, Sint-Jans-Molenbeek	<i>Chloë Raemdonck</i>
	60	XDGA , Mobilis, Brussel	<i>Véronique Patteeuw</i>
	66	Horror vacui?	<i>Lisa De Visscher</i>
	72	Polo , Maakleerplek, Leuven	<i>Pieter T'Jonck</i>
	78	Open Oproep, Herbestemming drukkerij Strobbe, Izegem	<i>Maarten Van Den Driessche</i>
Interview	84	Xaveer De Geyter	<i>Véronique Patteeuw</i>
	90	Product news	<i>Viviane Eeman</i>
Student	96	Atelier Oversize (KU Leuven – ULiège – UCLouvain – ULB, TU Wien)	<i>Benoît Vandenbulcke en Harold Fallon</i>
	113	#013	<i>Michiel De Cleene</i>

Michiel De Cleene

is an architectural photographer with an interest in landscape. Since 2015 he has been working on the long-term projects 'Reference Guide' and 'Documenting Objects' as a researcher at the KASK School of Arts, where he is a founding member of the School of Speculative Documentary.

Bart Decroos

is an architect and academic researcher based in Antwerp. He is currently pursuing doctoral research at the Henry van de Velde research group of the University of Antwerp. He sits on the editorial board of *Oase* and writes for various architecture journals.

Filip Dujardin

is a photographer. He studied art history (specializing in architecture) and part-time art education photography at the Royal Academy of Fine Arts in Ghent. He graduated in 1995. From 1998 to 2000 he was the technical assistant to Magnum photographer Carl De Keyser. From 2000 to 2006 he worked with Frederik Vercruysse. Dujardin has worked as an independent photographer since 2007. In 2008 he gained international recognition with *Fictions*, a series of digital image montages.

Harold Fallon

graduated as an architectural engineer from UCL in 2001. Together with Benoît Vandenbulcke, he co-founded Agwa architecture office in Brussels in 2003, focusing mainly on public projects for collectivities. Fallon has been lecturing and researching at the KU Leuven Faculty of Architecture since 2007. He obtained a PhD in architecture at RMIT University (Melbourne, Australia). Since 2018 he has supervised and supported practising architects engaging their practice in doctoral research. As a co-founder of the In Practice inter-university research group, he is co-editor of the *In Practice* books.

Véronique Patteeuw

is an associate professor at the École Nationale Supérieure d'Architecture et de Paysage de Lille and an editor of *Oase*. Her research focuses on the theory and history of architectural publications in relation to the history of the postmodern. She has been a visiting professor at KU Leuven since 2019.

Chloë Raemdonck

trained in the conversion and restoration of protected heritage and its durability issues. She has worked at restoration firms such as Origin Architecture and Engineering, Callebaut Architecten and Juxta. As a project architect for the Ghent Urban Development Company (Sogent), she became skilled at project management and public clientship.

François Schreuer

is the coordinator of urbAgora, the non-profit organization where (Liège-related) urban issues are discussed. He sits on the city council of Liège on behalf of the Vega political cooperative. He is also editor-in-chief of the magazine *Dérivations*.

Bart Tritsmans

teaches at the University of Antwerp. He obtained a PhD in history (University of Antwerp) and architectural engineering (Vrije Universiteit Brussel) in 2014. His research focuses on the historical evolution of urban green spaces. He is a former head of exhibitions at the Flanders Architecture Institute.

Pieter T'Jonck

is an architect. He writes on architecture, the visual arts and the performing arts for several Belgian and foreign newspapers and magazines. He works for the radio station Klara and was editor-in-chief of A+ in 2017.

Maarten Van Den Driessche

is a lecturer in design theory at Ghent University. In 2010 he founded Labo A and in 2019 with Maarten Liefoghe the research group ACC. A co-curator of the travelling exhibition *Open Call: 20 Years of Public Architecture*, he has published several books. A new book of essays, *More than a Competition: The Open Call in a Changing Building Culture*, will be published in 2021.

Gitte Van den Bergh

obtained a master's in Dutch-language cinematographic, theatrical and literary arts in 2011. In 2015 she obtained a master's in architecture and cinema as an architect at the University of Antwerp. She has worked at Re-st since 2016.

Benoît Vandenbulcke

is an architectural engineer. Between 2001 and 2007 he realized several private and public buildings for different architecture offices in Belgium and Austria. In 2003, together with Harold Fallon, he founded Agwa architects in Brussels, working primarily on public projects. After teaching and researching at UCL (Faculty of Architecture - Loci) in Belgium, where he presented his PhD in 2015, he is now an assistant professor at ULiège, where he leads workshops and initiates research in the field of research by design.

Caroline Voet

is an assistant professor in the Faculty of Architecture at KU Leuven, where she teaches a Master Studios and conducts research on the work of Dom Hans van der Laan. Her office Voet and De Brabandere specializes in architecture and scenography.

A+ Architecture In Belgium

Bimonthly bilingual magazine, ISSN 1375-5072, Volume 48 (2021) N4

Editorial team

Editor-in-chief
Lisa De Visscher

Deputy editor-in-chief
Eline Dehullu

Production coordinator
Grégoire Maus

Copy-editing Dutch
www.controltaaldelete.be

Copy-editing French
Benoît Francès

Translations
Alain Kinsella
Eva Van Walle (Artemo)
Antoon Wouters
Patrick Lennon

Graphic design
Kritis & Kritis

Typeface
Rhymes

Printing
Die Keure, Bruges

Cover image
Architecten Inge Vinck Jan De Vylder – Agwa, Palais des Expositions, Charleroi
© Filip Dujardin

Contents page image
Agence Ter – Baumans-Deffet, Master plan sites Arcelor Mittal, Liège

Artistic committee

Gilles Debrun
Pauline Fockedey
Nicolas Hemeleers
Kelly Hendriks
Véronique Patteeuw
Hera Van Sande
Guillaume Vanneste
Ward Verbakel

Editorial address

Ernest Allardstraat 21/3
1000 Brussels
redactie@a-plus.be
www.a-plus.be

A+ is a publication of CIAUD/ICASD
Information Centre for Architecture,
Urbanism and Design.

Publisher

Philémon Wachtelaer
Ernest Allardstraat 21/3
1000 Brussels

Copyright CIAUD/ICASD

Articles are the sole responsibility of the authors. All rights of reproduction, translation and adaptation (even partial) reserved for all countries.

**Board of directors
CIAUD/ICASD**

Chair
Philémon Wachtelaer

Vice-chair
Anne Sophie Nottebaert

Secretary
Geert De Groote

Members
Olivier Bastin
Paul Dujardin
Benoît Moritz
Oana Bogdan
Ruben Goots
Nicolas Hemeleers
Stéphanie Lorfèvre
Isabelle Vanhoonacker
Eddy Vanzieleghem

Office management

Deborah Schwarzbaum
abonnement@a-plus.be

Exhibitions and lectures

Lara Molino

Communication

Louise Van Laethem

Advertising management

Rita Minissi
rita.minissi@mima.be
+32 497 500 292

Advertisers

DELABIE
FAKRO
FINSTRAL
GEBERIT
GYPROC
MODULYSS
OCCHIO

RECTOR
STONE
STÜV
UNILIN PANELS
VIESSMANN
VOLA
WIENERBERGER

folio
MAGAZINES
MET CULTUR

FÉDÉRATION
WALLONIE-BRUXELLES

UPP
UNION DES PUBLISSEURS VAN DE PERSBEREIDING

Vlaamse
overheid

© Johnny Umans

Een huis voor de stilte

Vorig jaar opende in Lampernisse de eerste urnenkerk van Vlaanderen, een reconversieproject van architecten Dhooge en Meganck. Het idee om van een kerk een contemplatieoord te maken dat elke dag voor iedereen openstaat, ontstond meer dan tien jaar geleden. Het project is een manifest, alleen al maar omdat het een gebouw een andere fundamentele zingeving wil geven: het creëren van een materiële en ruimtelijke constructie van de dood. Het erkennen ook van de dood als een emotioneel fenomeen, en het dode lichaam als een esthetische en materiële ervaring.

Caroline Voet

EN Last year, the first urn church in Flanders opened in Lampernisse, a refurbishment project by architects Dhooge and Meganck. The idea of turning a church into a place of contemplation that is open daily to everyone emerged more than a decade ago. The project is a manifesto, if only because it seeks to give a building another fundamental meaning: the creation of a material and spatial construction of death. It also recognizes death as an emotional phenomenon and the dead body as an aesthetic and material experience.

↓
Te midden van het schip plaatsten de architecten een houten volume dat is opgebouwd uit 21 segmenten van berkenmultiplex, die geleidelijk veranderen van spitsbogen aan de gevels naar een segmentboog in het midden.

© Amabelle Stampaert

In de oneindige vlakke Vlaamse horizon zijn torenspitsen geruststellende oriëntatiepunten die met de regelmaat van een uur wandelen van elkaar verwijderd liggen. Deze ervaring, waar tijd en beweging samenvallen met een ruimtelijkheid die de onmetelijke landschappelijke schaal organisch aan plekken van menselijke nabijheid koppelt, maakt een onderdeel uit van de benadering van het stiltedorp Lampernisse. Omringd door een kerkhof en knotlinden en omzoomd door een lage muur ligt de voormalige Heilige Kruisverheffingskerk. Met haar imposante westtoren met steunberen en kruising tussen een pseudobasilicaal vroeggotisch schip en een driebeukige hallenkerk gaat ze terug tot de dertiende eeuw.

Hoewel vrijwel volledig verwoest en heropgebouwd na de Eerste Wereldoorlog door architect Jozef Viérin, ademt het volume met zijn dikke muren van gele baksteen geschiedenis. Aan de buitenzijde is de nieuwe functie alleen zichtbaar door de fijne ingrepen aan de spitsboogramen. De centrale moneel is onderbroken en opgevangen door een nieuwe stalen spitsboog, die ruimte maakt voor diepe houten kaders met ramen en deuren die de kerk met de tuin verbindt. Dit overnemen van ruimtelijke en stilistische elementen van de kerk en haar

↓
De centrale moneel is onderbroken en opgevangen door een nieuwe stalen spitsboog, die ruimte maakt voor diepe houten kaders met ramen en deuren die de kerk met de tuin verbindt.

© Amabelle Stampaert

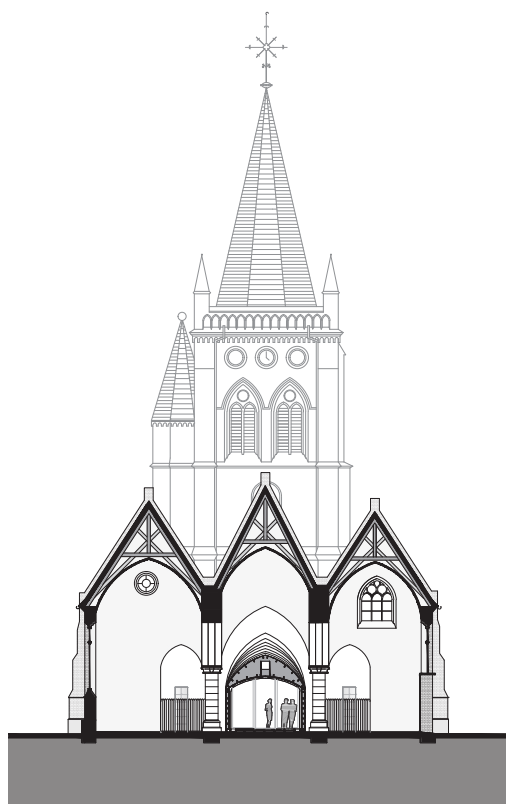
© Amabelle Stampaert

directe omgeving is het leidmotief van Dhooge en Meganck, een strategie die gedurfde nieuwe elementen introduceert vanuit een gebalanceerde dialoog met de verhoudingen en materialiteit van het bestaande.

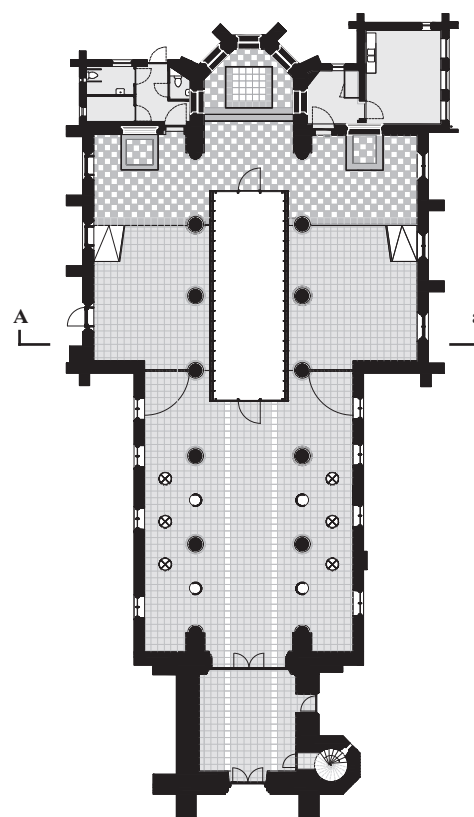
Men komt binnen via een zijdeurtje in de weststoren. De donkerte van dit voorportaal is gelaten. Slechts één laag pendelarmatuur licht een cirkel uit op de natuurstenen vloer, na al dat groene landschap een volgende verankering, die uitnodigt om even stil te staan tot je ogen gewend zijn aan het donker, waarna je je weg kunt verderzetten. Dat gaat via het lichtarmatuur, dat deel blijkt uit te maken van een reeks die laag en ritmisch door de kerk tot in de abside loopt. Het omhullende volume van de kerk spreekt via zijn warme materialen. Houten tongewelven rusten via fijne lambriseringen op muren waarvan de bepleistering is weggekappt, waardoor verschillende samenstellingen en allerhande sporen zichtbaar zijn. Opvallend zijn de dikke zuilen, gestapelde schuiven van Doornikse steen, die met de statigheid van de omliggende dreven de kerk in zes traveeën verdelen. Te midden van het schip plaatsten de architecten een houten volume dat is opgebouwd uit 21 segmenten van berkenmultiplex, die geleidelijk veranderen van spitsbogen

aan de gevels naar een segmentboog in het midden. Opvallend is de glazen gevel met profielen van zacht bruinrood gebeitst rubberwood, die het sierlijke maaswerk van een van de spitsboogvensters in de zijbeuk overnemen. Het gebruik van glas bewaart het doorzicht door de kerk heen, waarbij verrassende spiegelingen de raampatronen van de kerk projecteren. Deze wonderdoos, stilistisch tussen het organische van een rups en een vreemdsoortig maniërisme tussen gotiek en barok, nestelt zich uitdagend in; de verhoudingen ervan zijn sterk genoeg om een spannende dialoog aan te gaan met de kerk zonder de rust van de herhalende symmetrie te verstoren. Het is de enige verwarmde kamer, een plek voor lezingen en allerhande samenkomsten. De doorbuiging van de binnenlaag gaat dieper dan die van de buitenkant, waardoor er tussen de twee lagen ruimte is voor de technieken van de ventilatie.

Voor het volume is het columbarium, dat elke dag opengesteld wordt. Cilinders van eiken finer in de zijbeuken – zes voor urnen en twee als zitplaats – herhalen de diameter en segmentering van de statige zuilen. Diezelfde vorm die zowel de levenden als de doden draagt; dat is het antwoord van de architecten op de thema's die dit manifest oproept. ▲■●

Section Aa

Floor 0

Architect
Dhooge & Meganck
Architecture

Website
dhoogemeganck.be

Project name
The house of silence: Columbarium
Lampernisse

Location
Lampernisse (Diksmuide)

Programme
Conversion of a church into a
columbarium, multipurpose com-
munity space, cemetery and garden

Procedure
Competition at the invitation of the
city of Diksmuide and Lampernisse

Client
City of Diksmuide and
Lampernisse

Structural engineering
Util

Service engineering
Denc-Studio

Building physics
Denc-Studio

Lead contractor
Monument Vandekerckhove

Completion
October 2020

Total floor area
500 m²

Budget
€ 540,154
(excl. VAT and fees)

Products / Suppliers
Bega (garden lighting),
Delta Light (lighting in church)

293

Special: Brussels Architecture Prize

Verschijnt op 13 december 2021

A+ organiseerde in 2021 samen met Urban.Brussels de Brussels Architecture Prize. Deze prijs werd uitgereikt in verschillende categorieën, waaronder kleine interventies, grootschalige gebouwen en openbare ruimte, en schenkt aandacht aan beloftevolle jonge architecten. De Engelstalige speciale uitgave A+293 brengt uitgebreid en geïllustreerd verslag van alle nominaties, de jurering en de winnende projecten. Deze speciale editie verschijnt op de feestelijk uitreiking van de Brussels Architecture Prize, op 13 december 2021 in Bozar in Brussel.

© Filip Dujardin

↑ Tetra Architecten, Bouwmaterialendorp, Brussel, 2018

A+ Standaard

€ 99 (incl. btw)

A+ Student/ Stagiair

€ 59 (incl. btw)

A+ More

€ 250 (incl. btw)

A+ Corporate

vanaf € 250 (incl. btw)

**5
nummers
&
1 speciale
uitgave per jaar**

**1 standaard abonnement +
duotickets voor lezingen,
tentoonstellingen,
vip-events en vernissages + toegang
tot ons tijdschriftenarchief**

**Packagedeal met meerdere
abonnementen
meer info op a-plus.be**